

До Катедра „Финанси и  
застраховане“, ВУЗФ,  
София

## СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Стоян Проданов с научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, регистриран в НАЦИД от 01.12.2018 г., член на Научно жури, Заповед №135/22.03.2024 г. на проф. Борис Велчев, ректор на ВУЗФ, София за състав на научно жури върху дисертация на докторант Добромир Валентинов Дончев на тема „Създаване на модел за управление на дигитална трансформация на бизнес субекти в условията на цифрова икономика чрез методологии за изследване на процеси“. Научен ръководител на докторанта е доц. д-р Радостин Вазов, катедра „Финанси и застраховане“, ВУЗФ, София.

Уважаеми членове на научното жури,

Темата на дисертационния труд на докторант Добромир Валентинов Дончев е „Създаване на модел за управление на дигитална трансформация на бизнес субекти в условията на цифрова икономика чрез методологии за изследване на процеси“. Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ – ППЗРАСРБ и Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

### **1. Информация за дисертанта**

Докт. Добромир Дончев придобива бакалавърска и магистърска степени от университети в страната. 2003 завършва степен Бакалавър „Машинно инженерство - Прецизна техника“ в ТУ – София. През 2012 - Магистър по Електронен бизнес и електронно управление, УНИБИТ, София, а през 2013 - МВА, направление Лидерство, мениджмънт и финанси (в партньорство с Ембиент), ВУЗФ, София.

Обучението като докторант се извършва в самостоятелна форма в докторска програма към катедра „„Финанси и застраховане“, ВУЗФ, София. Научен ръководител е доц. д-р Радостин Вазов.

## **2. Общо представяне на дисертационния труд**

Настоящото становище е изготвена съобразно нормативните изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България и приложимата във ВУЗФ вътрешна регулаторна уредба.

Представената за научна оценка дисертация изследва управлението на дигиталната трансформация на бизнес субекти в условията на цифрова икономика чрез методологии за изследване на процеси. Допълнително е предоставен списък с основните научни и научно-приложни приноси, списък с публикации по темата, използвана литература, списък с включени фигури и две приложения. Обемът на основния текст е от 184 страници, като дисертацията включва 67 фигури и 4 таблици.

Във въведението е обоснована актуалността на изследвания проблем, обоснована е дисертабилността му В първите две глави на изследването са очертани методологическата и контекстуалната рамка. Първата глава разглежда научно приложните парадигми, определящи избора на методологически подходи с фокус върху бизнес анализите и управление на изискванията. Втората глава се фокусира върху техническите аспекти на управлението на дигитални инициативи, модели за управление и развитие на процеси, както и основни понятия от новите концепции в науките за данни, включително парадигмата за изследване на процеси (Process mining).

Третата глава предоставя детайлен анализ на новите парадигми, които подпомагат управлението на дигитални иновации. Основното внимание е насочено към въвеждането и прилагането на методологията за изследване на процеси като иновативен модел за управление на процесите в бизнеса. Тази методология помага за решаване на основни задачи, свързани с управлението на големи масиви данни, ресурси и нуждата от бърза адаптация към условията на развиващата се дигитална икономика. В заключението са обобщени основните изводи от дисертационния труд и са представени проблемни области за бъдещи изследвания.

Всяка компания в своето ежедневие се занимава с генериране и управление на знания, които са ключови при вземането на управленски

решения, разработката на нови продукти и решаването на клиентски проблеми. Основните процеси в компаниите, като управлението, създаването на стойност и развитието, зависят от генерирането на нови знания. Формулата за производителност се изразява като произведение на знания и ресурси, като стратегиите за развитие могат да се фокусират или върху увеличаване на ресурсите (екстензивно развитие), или върху знанията (интензивно). В съвременната социално-икономическа среда знание-базираните решения са по-малко разходоёмки и ефикасни, което допринася за повишаване на ефективността. Ефективното генериране на знания изисква постоянно преосмисляне на съществуващите процеси и търсене на подобрения чрез нова информация и перспективи. На практика, въвеждането на иновативни управленски модели в дигитална среда може значително да подобри управлението на процесите, интеграцията на основната дейност с управлението и способността на организациите да се развиват и адаптират към промените. Подходът за управление на промените, модификацията на ИТ системите и поведенческите изменения при служителите са ключови за успешното прилагане на подобни модели. Измерването на успеха чрез показателите за реализирана стойност и възвръщаемост на инвестициите (ROI) е съществено за оценката на въздействието на въведените иновации.

Целта на настоящия дисертационен труд е да изследва влиянието на организационните фактори върху процеса на дигитализация на бизнеса и да идентифицира възможности за оптимизация на компанията чрез прилагане на методологиите за изследване на процеси (Process mining). Работата представя сравнителен анализ на основните бизнес сектори и разработва иновативен модел за управление на рискови инвестиции в дигиталната икономика, като накрая се стреми към разработване на адаптиран модел за управление на дигиталната трансформация, насочен към повишаване на ефективността и удовлетвореността на клиенти и персонал.

Задачите на дисертацията включват разработването на концептуален иновативен управленски модел, проучване на готовността за прилагане на Agile методологии и СММІ в контекста на бизнес изискванията, детайлен анализ на различни гъвкави модели за разработка, и изучаване на възможностите за интеграция на Process mining методологии в бизнес процесите.

Изследването обхваща иновационни бизнес проекти с фокус върху целия жизнен цикъл на бизнес казусите от създаването до оптимизацията и включва стратегическото развитие на инвестициите. Анализира се

въздействието на гъвкави управленски методологии, системи за качествен контрол и изследване на процеси.

Основните хипотези на изследването са, че съществуващите модели за управление на дигитални продукти изискват адаптация към технологичната и социална среда на всяка компания и че интегрирането на различни организационни компоненти може значително да подобри конкурентоспособността на фирмите в процеса на дигитализация.

Методологията включва теоретичен анализ, анкетно проучване, SWOT анализ и прилагане на принципите на обективност, прозрачност, изчерпателност и приложимост. Изследването е насочено към установяване на най-съществените аспекти в дигиталната трансформация, без да обхваща човешките ресурси, киберсигурността и стандартизацията в областта на ИКТ.

### **3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати**

Поставените в дисертацията задачи оценявам като постигнати и решени. Формулираните и научно изведени в дисертацията резултати потвърждават коректното прилагане методология за анализ и изследване.

Дисертационният труд съдържа научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

### **4. Оценка на формулираните приноси и постигнати теоретични, теоретико-приложни и емпирични резултати**

Предложената дисертация разглежда научно-практически подходи за обновяване на обектите, процесите и технологиите в икономиката, производството и управлението на дигитални продукти. В труда се представя нов иновационен модел за управление на жизнения цикъл на дигиталните продукти, който отговаря на необходимостта от гъвкаво планиране на капацитета, продажбите и ресурсите в динамично променящата се икономическа среда. Този модел цели да увеличи продуктивността и рентабилността на бизнеса. В разработката се извеждат следните приноси:

1. Подробен анализ на методологиите BA, CMMI и Agile.

2. Определяне на синергия между разгледаните модели и практиките на Process mining.
3. Анализ на основните проблеми и техните причини в жизнения цикъл на дигитализация на компаниите.
4. Идентифициране на взаимозависимостите между организационните фактори и качеството на произведените дигитални продукти/услуги и систематизиране на подходи за тяхното решаване.
5. Предложение за нов приложен модел за интерпретация на основните методологии.
6. Разработка на модел, служещ за основа за бъдещо развитие на процесна иновация, базирана на интеграция между науките за данни и комплексен управленски подход в дигитална среда с данни в реално време.

Оценката на установените научни приноси е положителна. Потвърждават се наличието на прецизно изграден и вещо направляван от научния си ръководител докторант.

#### **5. Оценка на публикациите по дисертацията**

По дисертацията са представени пет публикации, четири от които самостоятелни. Публикациите потвърждават постигането на необходимото ниво на публичност.

#### **6. Оценка на автореферата**

Авторефератът от 49 стр. отговаря на изискванията за систематизирано изложение на основните достижения в дисертационния труд. В него систематично са представени всички основни аспекти от дисертационни труд.

#### **7. Критични бележки, препоръки и въпроси**

Въпроси за коментирание при публичната защита:

1. Каква роля биха могли да играят изкуственият интелект и машинното обучение в оптимизирането на новия иновационен модел за управление на жизнения цикъл на дигиталните продукти и как това би повлияло на стратегическото планиране и конкурентоспособността на предприятията?
2. Как могат да се адаптират традиционните индустрии, които

---

традиционно разчитат на тежки физически процеси и производства, към принципите на Process Mining, за да подобрят своята оперативна гъвкавост и реакция на бързо променящите се пазарни условия?

### **8. Заключение**

Дисертационният труд показва, че кандидатът Добромир Валентинов Дончев притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

На базата на проучването на дисертационния труд, в съответствие с чл.8(3) от Закона за развитие на научния състав в Република България, като се има предвид много доброто познаване на теорията и практиката в изследваната област, както и оригиналните аналитични резултати, които се съдържат в представения дисертационен труд, предлагам научното жури да присъди на докторант Добромир Валентинов Дончев на образователната и научна степен „Доктор“.

17.4.2024 г.  
Свищов

.....

/Проф. д-р Стоян Проданов/